OD ISTOG AUTORA

Dnevnik jednog čarobnjaka

Alhemičar

Brida

Anđeo čuvar

Na obali reke Pjedre sedela sam i plakala

Maktub

Peta gora

Veronika je odlučila da umre

Đavo i gospođica Prim

Jedanaest minuta

Priručnik za ratnika svetlosti

Zahir

Veštica iz Portobela

Alef

Rukopis otkriven u Akri

Preljuba

Biti kao reka

Špijunka

Pobednik je sam

Hipi

Strelac

Najviši dar

PAULO KOELJO

ĐAVO I GOSPOĐICA PRIM

Prevela s portugalskog
Jasmina Nešković

Laguna

Naslov originala

Paulo Coelho
O Demônio e a Senhorita Prym

O DEMÔNIO E A SENHORITA PRYM © 2000 by
PAULO COELHO
This edition was published by arrangements with Sant Jordi
Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barcelona, Spain»
www.santjordi-asociados.com
«All Rights Reserved»
http://paulocoelhoblog.com

Translation copyright © ovog izdanja 2026, LAGUNA

O Marija,
začela bez greha,
moli se za nas koji se u tebe uzdamo.

I zapita ga neki knez govoreći: Učitelju blagi, šta da učinim pa da naslijedim život vječni? A Isus mu reče: Što me zoveš blagim? Niko nije blag osim jednoga Boga.

Jevanđelje po Luki, 18: 18–19

Predgovor

Prva povest o Razdoru rođena je u drevnoj Persiji: bog vremena, pošto je stvorio svet, postaje svestan harmonije koja ga okružuje, ali oseća da nedostaje nešto veoma važno – društvo sa kojim bi uživao u svoj toj lepoti.

Tokom hiljadu godina moli se da bi dobio sina. Priča ne kaže šta preduzima, budući da je on svemoćan, jedini i najviši Gospodar. Ipak on se moli i to se završava začećem.

U istom trenutku kada zapazi da je dobio ono što je želeo bog vremena zažali što je hteo sina, svestan ravnoteže stvari koja je vrlo osetljiva. Ali suviše je kasno. Zahvaljujući usrdnim molbama, uspeva ipak da sina koga nosi u svojoj utrobi podeli nadvoje.

Legenda kaže da, kao što molitvama boga vremena beše rođeno Dobro (Ormuzd), isto tako njegovim pokajanjem se rodi Zlo (Ahriman) – braća blizanci.

Prezauzet, bog udesi da Ormuzd prvi izađe iz njegove utrobe, da bi gospodario svojim bratom i da bi sprečio Ahrimana da napravi štetu u svetu. Ipak, kako je Zlo

lukavo i vešto, ono uspeva da odgurne Ormuzda u toku porođaja i prvo ugleda svetlost zvezda.

Razljućen, bog vremena odluči da Ormuzdu obezbedi saveznike: on stvori ljudsku rasu koja će se boriti sa njim da bi savladali Ahrimana i sprečili ga da se ne domogne svega.

U persijskoj legendi, ljudska rasa se rađa kao saveznik Dobra i, po tradiciji, završiće pobedom. Jedna druga povest o Razdoru, međutim, iskrsava vekovima i vekovima kasnije, ovog puta sa suprotnom verzijom: čovek kao instrument Zla.

Mislim da većina mojih čitalaca zna o čemu govorim: jedan muškarac i jedna žena žive u rajskom vrtu, uživajući u svim slastima koje se mogu zamisliti. Jedna jedina stvar im je zabranjena – par ne može spoznati šta znače Dobro i Zlo. Svemogući Gospod kaže (*Knjiga postanja*, 2: 17): „Sa drveta poznanja dobra i zla ti nećeš jesti."

Jednog lepog dana naiđe zmija koja ih ubedi da je ovo znanje važnije od raja i da ga moraju steći. Žena odbija, govoreći da im je Bog zapretio smrću ako to pokušaju, ali zmija je uverava da joj se ništa takvo ne može desiti, nego obrnuto: onoga dana kada im se otvore oči, biće kao bogovi koji poznaju dobro i zlo.

Ubeđena, Eva pojede zabranjeno voće i dade jedan komad Adamu. Od tog trenutka prvobitna ravnoteža raja je poremećena i par je prognan i proklet. Ali Bog je tada izgovorio jednu zagonetnu rečenicu: „Evo kako je čovek postao kao jedan od nas, da bi spoznao dobro i zlo!"

U ovom slučaju, jednako (kao i u onom sa bogom vremena koji se moli da bi dobio nešto iako je on apsolutni

gospodar), *Biblija* ne objašnjava kome se Bog obraća, ni – ako je jedini – zašto kaže „jedan od nas".

Ma šta se desilo, već od samih početaka ljudska rasa je osuđena da se kreće u večnom Razdoru između dve suprotnosti. I mi se ponovo nalazimo ovde i sada sa istim sumnjama kao i naši preci. Ovoj knjizi je cilj da obradi ovu temu koristeći, u pojedinim momentima svoga zapleta, legende koje je ilustruju.

Sa *Đavolom i gospođicom Prim* zaključujem trilogiju *I sedmog dana…*, čiji su delovi još i *Na obali reke Pjedre sedela sam i plakala* (1995) i *Veronika je odlučila da umre* (2000). Ove tri knjige podsećaju na ono što se dešava u jednoj nedelji običnim ličnostima, iznenada suočenim sa ljubavlju, smrću i vlašću. Uvek sam verovao da se velike promene, kako u ljudskom biću tako i u društvu, odigravaju u vrlo kratkim vremenskim razmacima. Upravo u trenutku kada to najmanje očekujemo život nam predlaže neki izazov kako bi iskušavao našu hrabrost i našu volju za promenama; stoga je beskorisno da se pravimo kao da se ništa ne dešava ili da se izvlačimo govoreći da još nismo spremni.

Izazov ne čeka. Život ne gleda unatrag. Jedna nedelja je deo vremena više nego dovoljan da bismo spoznali da li da prihvatimo svoju sudbinu ili ne.

Buenos Ajres, avgust 2000.

ĐAVO I GOSPOĐICA PRIM

1

Već skoro petnaest godina stara Berta je po vasceli dan sedela ispred svojih vrata. Žitelji Viskosa znali su da se osobe u poodmaklim godinama obično tako i ponašaju: sanjare o prošlosti i mladosti, posmatraju svet kome više ne pripadaju i traže neku temu za razgovor sa susedima.

Berta je, međutim, imala razloga za takvo ponašanje. I njenom je čekanju toga jutra došao kraj, kad je ugledala stranca kako se penje uz strmu padinu i lagano upućuje prema jedinom hotelu u varoši. Nije izgledao onako kako ga je bezbroj puta zamišljala; nosio je pohabano odelo, sav zarastao u kosu i bradu.

Ali dolazio je u društvu svog neizbežnog pratioca: đavola.

„Moj muž je bio u pravu", reče Berta samoj sebi. „Da ja nisam ovde, niko ga ne bi ni primetio."

Nije umela da odredi kojih je godina, pa je zaključila, odoka, da mu je negde između četrdeset i pedeset.

„Mladić“, pomisli, po nekoj samo starcima poznatoj računici. Pokušavala je da dokuči koliko će se zadržati u varoši, ali nije mogla da pogodi; možda neće dugo, sudeći po prtljagu. Najverovatnije će samo da prenoći, pa će nastaviti dalje, u susret svojoj sudbini koju nije naslućivala, niti ju je zanimala. Pa ipak, sve te godine provedene pred kućnim pragom u iščekivanju njegovog dolaska nisu prošle uzalud, jer je barem naučila da ceni lepotu planina, da primećuje nešto što joj je ranije izmicalo – iz prostog razloga što je tu rođena, a čovek brzo ogugla na ono što svakodnevno viđa.

Stranac je ušao u hotel, kao što se moglo i pretpostaviti. Berta pomisli da bi o tom nezvanom gostu trebalo popričati sa parohom. Ali on bi olako shvatio njene sumnje i pripisao ih staračkim ćudima.

Dakle, sad je jedino preostajalo da se sačeka i vidi šta će se dogoditi. Đavolu ne treba mnogo vremena da napravi štetu – kao ni olujama, orkanima i lavinama koje uspevaju, za svega nekoliko sati, da unište stoletna stabla. Najednom joj je sinulo da to njeno saznanje o Zlu, koje je upravo stiglo u Viskos, samo po sebi ništa ne menja; đavoli neprestano dolaze i odlaze, a samo njihovo prisustvo ne mora uvek biti pogubno. Oni tumaraju svetom od pamtiveka, ponekad iz puke radoznalosti da saznaju šta se zbiva, drugi put da bi iskušavali ovu ili onu dušu, ali su po prirodi nestalni i menjaju svoje žrtve bez ikakve logike, vođeni jedino zadovoljstvom unapred dobijene bitke. Berta je smatrala da se Viskos ne odlikuje ničim zanimljivim ili posebnim što bi zaokupilo bilo čiju pažnju

duže od jednog dana – pogotovu kad je u pitanju neko tako važan i zauzet kao što je izaslanik tmine.

Pokušala je da misli usredsredi na nešto drugo, ali strančeva pojava nije joj davala mira. Nebo, do maločas obasjano suncem, poče da se zastire oblacima.

„To je normalno za ovo doba godine", pomisli. Nema nikakve veze sa dolaskom stranca – tek slučajna podudarnost.

Tada začu grmljavinu u daljini – najpre jedan, a za njim još tri groma. S jedne strane to je značilo da dolazi kiša; s druge pak, ako je verovati starim predanjima toga kraja, ta bi se tutnjava mogla tumačiti kao glas gnevnog Boga, koji se buni što su ljudi postali ravnodušni prema njegovom prisustvu.

„Možda bi trebalo nešto da učinim. Uostalom, ono što sam odavno čekala maločas se i dogodilo."

Nekoliko trenutaka pomno je pratila sve što se oko nje dešava; niski oblaci obrušili su se na grad, ali se više nikakav zvuk nije čuo. Kao nekadašnja dobra katolikinja, nije verovala u predanja i praznoverice, naročito ne u one iz Viskosa čiji su koreni u drevnoj keltskoj civilizaciji koja je u davna vremena naseljavala tu oblast.

„Grmljavina je samo prirodna pojava. Da Bog želi da razgovara s ljudima, ne bi se služio tako zaobilaznim sredstvima."

I tek što je to pomislila, začu novi udar groma – ovoga puta znatno bliže. Berta ustade, pokupi hoklicu i uđe u kuću da se skloni od kiše – ali sada joj je srce već lupalo kao ludo, od nekog neobjašnjivog straha.

„Šta li bi mi valjalo činiti?"

Ponovo je poželela da se stranac što pre izgubi odatle; bila je suviše stara da bi mogla da pomogne sebi, svojoj

varoši, a kamoli Svemogućem koji bi, u slučaju potrebe, svakako zatražio pomoć od nekog mlađeg. Uostalom, sve je to puka uobrazilja; verovatno njen muž, koji nema preča posla, pokušava da izmisli nešto čime bi joj pomogao da prekrati vreme.

Ali da je videla đavola – u to više nije nimalo sumnjala.

Đavola od krvi i mesa, prerušenog u skitnicu.

2

Hotel je istovremeno služio kao prodavnica proizvoda iz tog kraja, kafana s domaćom kuhinjom i bar gde su se stanovnici Viskosa redovno okupljali da bi razglabali o vazda istim temama – recimo, o vremenu ili o nehaju koji su mladi pokazivali prema sudbini naselja. „Devet meseci šiba te mraz, tri meseca radiš kao pas“, često su ponavljali, želeći tom uzrečicom da kažu kako su prinuđeni da za svega devedeset dana u godini obave sve poljske radove: oranje, đubrenje, setvu, žetvu, sakupljanje sena, strižu ovaca.

Svima njima je bilo jasno da se upinju iz petnih žila ne bi li opstali u jednom svetu kome je već davno odzvonilo. Pa ipak, nisu se lako mirili sa činjenicom da pripadaju poslednjem naraštaju zemljoradnika i pastira koji su te planine naseljavali vekovima. Pre ili kasnije ljude će zameniti mašine, stoka će se uzgajati daleko odatle, pomoću veštačke hrane, a ceo će kraj možda otkupiti neka velika firma, sa sedištem u inostranstvu, koja će ga pretvoriti u skijaški centar.

Slična sudbina je već zadesila pojedine obližnje varoši, ali Viskos je odolevao – jer je osećao dug prema svojoj prošlosti, prema čvrsto ukorenjenoj tradiciji svojih predaka koji su od davnina naseljavali to mesto, pokazujući svojim primerom koliko je važno boriti se do poslednjeg daha.

Stranac je na recepciji pomno proučavao prijavni list, razmišljajući kako da ga popuni. Po njegovom naglasku saznaće da je došao iz neke zemlje Južne Amerike i opredelio se za Argentinu, zato što je uživao u igri njene fudbalske reprezentacije. Kad je trebalo navesti adresu, napisao je da stanuje u Kolumbijskoj ulici, znajući da Latinoamerikanci često ukazuju jedni drugima poštovanje nadevajući važnim ulicama i mestima nazive susednih država. Za sebe je izabrao ime jednog čuvenog teroriste iz prošlog veka.

Za nepuna dva sata, svaki od dvesta osamdeset jednog stanovnika Viskosa znao je da je u njihovu varoš stigao stranac po imenu Karlos, rodom iz Argentine, koji je stanovao u uglednoj Kolumbijskoj ulici, u Buenos Ajresu. To je jedna od prednosti malih mesta: čovek ne treba da uloži ni najmanji napor da bi svi ostali saznali sve o njegovom ličnom životu.

A to je upravo i bila strančeva namera.

Popeo se u sobu i ispraznio torbu: imao je malo stvari, pribor za brijanje, rezervni par cipela, vitamine protiv nazeba, debelu svesku za beleške i jedanaest zlatnih poluga, od kojih je svaka težila dva kilograma. Iscrpljen od

napetosti, uspona i tereta koji je nosio, zaspao je gotovo istog trenutka, ne zaboravivši ipak da prethodno navali jednu stolicu na vrata, iako je znao da se može pouzdati u svakog od dvesta osamdeset i jednog stanovnika Viskosa.

Sutradan, posle doručka, ostavio je na prijavnici malenog hotela odeću za pranje, vratio zlatne poluge u torbu i krenuo u pravcu planine istočno od naselja. Usput nije sreo nikoga od meštana, osim jedne starice koja je sedela pred vratima svoje kuće i radoznalo ga posmatrala.

Zašao je u šumu i čekao da mu se uši priviknu na zujanje insekata, cvrkut ptica i šumor vetra u ogolelom granju; znao je da bi, na takvom usamljenom mestu, neko neopažen lako mogao da ga uhodi, pa zato skoro čitav sat nije radio ništa.

Kad se uverio da bi se eventualni posmatrač već odavno umorio i otišao ne otkrivši ništa sumnjivo u njegovom ponašanju, iskopao je rupu nedaleko od stena poređanih u obliku slova Y i tu sakrio jednu polugu. Uspeo se još malo, odsedeo tu još sat vremena, kao da je zadubljen u posmatranje prirode, a zatim, pored druge gomile stena – ovoga puta u obliku zmaja – iskopao novu rupu i u nju položio deset preostalih poluga zlata.

Prva osoba koja ga je spazila na povratku u varoš bila je devojka koja je sedela na obali jedne od mnogih privremenih reka koje su nastajale u tom kraju usled otapanja lednika s okolnih planina. Ona podiže oči s knjige koju je čitala, primeti njegovo prisustvo, pa se ponovo zadubi u

čitanje; sigurno ju je majka naučila da se nikad ne upušta u razgovor sa strancima.

Stranci, međutim, kad stignu u neki nepoznat kraj, imaju pravo da pokušaju da sklope nova poznanstva. Zato joj on priđe.

– Zdravo – reče. – Kakva vrućina za ovo doba godine.

Ona potvrdno klimnu glavom.

Stranac nastavi:

– Voleo bih da dođete da vam nešto pokažem.

Ona učtivo odloži knjigu, pruži ruku i predstavi se:

– Zovem se Šantal. Uveče radim u baru hotela u kojem ste odseli, i začudila sam se što sinoć niste sišli na večeru; jer, kao što znate, hotel ne zarađuje samo na iznajmljivanju soba, već i na ostalim uslugama koje pruža gostima. Vi ste Karlos, iz Argentine, i stanujete u Kolumbijskoj ulici; svi u varoši to već znaju jer čovek koji ovamo dođe izvan lovne sezone pobuđuje opštu pažnju. Recimo, čovek od pedesetak godina, prosede kose, s pogledom koji odaje veliko životno iskustvo.

„A što se tiče vašeg poziva da mi nešto pokažete, zahvaljujem vam, ali Viskos i njegovu okolinu poznajem kao svoj dlan; možda bi bolje bilo da ja vama pokažem mesta kakva nikad niste videli, ali mora da ste veoma zauzeti."

– Imam pedeset dve godine, ne zovem se Karlos i svi podaci koje sam naveo su lažni.

Šantal ostade bez reči. Stranac nastavi:

– Ne želim da vam pokazujem Viskos. Već nešto što vi niste nikad videli.

Čitala je ona svakojake priče o devojkama koje su dozvolile strancima da ih odvuku u šumu, a onda nestale bez traga. Na trenutak oseti strah, ali njega ubrzo zameni

slutnja pustolovine – na kraju krajeva, taj čovek se ne bi usudio da joj učini išta nažao jer mu je upravo rekla da svi u varoši znaju za njega, pa čak i ako su podaci u prijavnom listu lažni.

– Ko ste vi? – upita. – Ako je ono što ste mi sad kazali istina, zar ne znate da bih mogla da vas prijavim policiji zbog lažnog predstavljanja?

– Obećavam da ću odgovoriti na sva vaša pitanja, ali najpre treba da pođete sa mnom jer hoću nešto da vam pokažem. Tu je blizu, na pet minuta hoda.

Šantal zaklopi knjigu, udahnu duboko i očita u sebi kratku molitvu, a u srcu su joj se mešali uzbuđenje i strah. Zatim ustade i pođe za strancem, ubeđena da joj predstoji još jedno razočarenje u životu – sve uvek počinje susretom punim obećanja, a onda se izjalovi u još jedan san o neostvarljivoj ljubavi.

Čovek je odvede do stena u obliku slova Y, pokaza joj sveže nasutu zemlju i zamoli je da otkrije šta je ispod nje zakopano.

– Isprljaću ruke – reče Šantal. – I haljinu.

On dohvati jednu granu, slomi je i pruži devojci da njome kopa. Njoj je sve to delovalo čudno, ali ga ipak posluša.

Nakon pet minuta Šantal ugleda polugu, žućkastu i blatnjavu.

– Liči na zlato.

– I jeste zlato. I to moje. Molim vas, ponovo ga zatrpajte.

Poslušala je. Zatim ju je poveo do druge humke. Ponovo je morala da kopa, a onda se zapanjila zbog količine zlata koja joj se ukazala pred očima.

– I to je zlato. I to takođe moje – objasni stranac.

Šantal je htela ponovo da zakopa poluge, ali on joj naloži da ovu rupu ne zatrpava. Seo je na stenu, pripalio cigaretu i zagledao se u daljinu.

– Zašto ste hteli to da mi pokažete?

Ćutao je.

– Ko ste vi uopšte? I šta radite ovde? Zašto ste mi to pokazali, kad znate da mogu svima da razglasim šta skrivate u ovoj planini?

– Mnogo pitanja odjednom – odgovori stranac, zureći netremice u planinu kao da ne primećuje njeno prisustvo. – A što se tiče vaše spremnosti da sve ispričate drugima, to je upravo ono što od vas i očekujem.

– Obećali ste mi da ćete, ako pođem sa vama, odgovoriti na sva pitanja.

– Prvo i prvo, ne verujte obećanjima. Svet vrvi od njih: bogatstvo, večno spasenje, beskrajna ljubav. Neki ljudi su spremni da vam obećaju sve, a drugi, opet, lakoverno prihvataju bilo šta što im obećava bolje dane, kao što je izgleda slučaj sa vama. Oni koji olako obećavaju, a ne ispunjavaju obećanja, na kraju se suočavaju sa sopstvenom nemoći i nezadovoljstvom, a isto to sleduje i onima koji se grčevito hvataju praznih obećanja.

Daleko je zabrazdio; govorio je o svom ličnom životu, o noći koja je iz korena promenila njegovu sudbinu, o lažima koje je morao da proguta jer je istina bila isuviše bolna. Bolje bi mu bilo da govori devojčinim jezikom, izrazima koje je ona u stanju da razume.

Šantal je ipak bila ubeđena da joj je sve jasno. Kao svaki muškarac srednjih godina, i ovaj je samo mislio kako da zloupotrebi mladu devojku. Mislio je da se za novac sve može dobiti. I, kao svi stranci, bio je uveren da

su palančanke dovoljno naivne da prihvate svaki predlog, ma koliko neverovatno zvučao, samo ako im se učini da im to pruža mogućnost da se iskobeljaju iz svoje zabiti.

Nije bio prvi, a nažalost ni poslednji koji pokušava da je zavede na tako okrutan način. Jedino je bila zbunjena količinom zlata koje joj je nudio; nikad nije ni sanjala da toliko vredi – i to joj je istovremeno i laskalo i plašilo je.

– Dovoljno sam odrasla da ne verujem u prazna obećanja – reče nastojeći da dobije u vremenu.

– A ipak nikad niste sasvim prestali da verujete u njih.

– Grešite; meni je sasvim jasno da živim u raju, čitala sam *Sveto pismo* i ne želim da ponovim grešku koju je učinila Eva samo zato što nije umela da ceni ono što ima.

Naravno, to nije odgovaralo istini i ona se već zabrinula da će stranac izgubiti strpljenje i odustati. Ona mu je sama postavila klopku iznudivši „slučajni" susret; namerno se zatekla na mestu kuda je morao da prođe na povratku iz šume jer je bila željna razgovora, a možda i obećanja nekog novog sna o ljubavi i putovanju bez povratka, daleko od zavičajne doline. I posle tolikih razočarenja, još je verovala da će sresti čoveka svog života. U početku je propuštala prilike ubeđena da se onaj pravi još nije pojavio, ali je ubrzo shvatila da vreme isuviše brzo prolazi i spremala se da napusti Viskos sa prvim muškarcem koji bude izrazio želju da je odvede, pa čak i ako prema njemu ne bude ništa osećala. Sigurno bi naučila da ga voli jer je i ljubav pitanje vremena.

– To upravo i želim da saznam: da li živimo u raju ili u paklu – reče stranac, prekinuvši je u razmišljanju.

Baš dobro, izgleda da je progutao udicu.